

Иван М. Бецић, Дејан Д. Антић
Нишки новчани заводи и банкарство (1885–1947)

Рецензија

Теме које савремена историографија проучава одавно су прошириле поље класичне историографије и унапређују сазнања из оних области које нису биле на месту које им припада. Мада је економска историја једна од области у овој науци која је јасно препозната, број радова који се тичу банкарства још увек није довољан, тако да сваки нови рад даје значајан допринос овом пољу рада. Банкарство спада у оне гране привреде који се сматрају њеним покретачом, а без институције банке незамислив је и живот сваког грађанина. Из тих разлога, квалитет живота и привреде јасно су у зависности од стабилности банкарског система, преко којег су уочљива и привредна и друштвена кретања.

Стања у банкарству у ранијим истраживањима првенствено су пратили и анализирали економисти, услед познавања кретања економских токова. У новије време, све више историчара препознало је најважније економске показатеље које су укључили у своја истраживања и тиме продубили њихову повезаност са политичким и друштвеним особеностима, чиме су и они боље схваћени и објашњени. Банка и банкарство препознати су као историјске појаве које су недељиве од друштва и које свакодневно прате и утичу на живот људи и функционисање привреде. Уз технолошки развој, инфраструктуру, комуникацију, модерну индустрију и уређено банкарство предуслов је за модернизацију једне државе.

Монографија „Нишки новчани заводи и банкарство (1885–1947)“ резултат је обимног истраживања чији је циљ био да се нађе место ових институција у свакодневном животу једног од најважнијих центара на југу централне Србије. Резултати су одредили ниво до ког су ове институције омогућиле функционисање локалне привреде, олакшале грађанима да задовоље своје потребе, као и колико су надоместиле недостатак капитала било у Србији, било у Југославији, који је био хроничан јер држава није располагала са довољно средстава да задовољи све потребе своје привреде и грађана.

Осим у текстуалном погледу, резултати су представљени обиљем табела и графикана, што омогућава њихово лакше праћење и разумевање. Веома битну ставку у раду представља упоређивање добијених резултата са другим местима у југоисточном делу југословенске државе чиме је уочљив финансијски положај града Ниша у банкарском систему Краљевине Југославије. Из приложеног се види да он не одговара значају овог града и указује на како на пропусте тако и на менталитет и схватање пословања тадашњих акционара.

Важно је напоменути да представљена монографија обухвата период од оснивања новчаних завода на југу Србије, њихово пословање у Краљевини Србији, страдање у Првом светском рату, рад у међуратном периоду, обуставу рада током Другог светског рата, све до њиховог укидања у социјалистичкој Југославији. Тиме ова истраживања постају заокружена целина о историји приватног локалног банкарства на територији града

Ниша и њихов утицај на привреду града. Начин пословања ових новчаних завода може да послужи као пример пословања банака на простору Србије, будући да је сличност, па и једнакост евидентна, чиме је вредност овог истраживања утолико већа.

С обзиром на вредност овог истраживања, слободни смо да предложимо објављивање монографије „Нишки новчани заводи и банкарство (1885–1947)“, чиме српска историографија добија још један озбиљан и вредан рад.

У Нишу,
17. јануар 2023. године

проф. др Славиша Недељковић
Филозофски факултет Универзитета у Нишу